Anul III. — Nrul 38 Prețul unui exemplar 4 Lei. Timișoara, 15 Septembrie 1929

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.

Biserica în pericol

Dușmanii bisericii creș-tine — francmasonii, servi-torii jidanilor — s-au îngri-jit să aibe unelte credin-cioase și în sânul bisericilor creștine, de toate riturile.

O mulțime de preoți, din toate confesiunile creștine, fac astăzi parte din lojele lor satanice. Recordul îl ține protestanții.

Biserica strămoșească a românilor are și ea o mul-țime de clerici egoiști și lipsiți de cel mai elementar simț de cinste, *cari au aler-gat la Satana, ca să-și vândă sufletul.*

Idealul lor *nu a fost Hri-stos*, cel răstignit pe Cruce, pentru adevăr și lumină, ci *„vițelul de aur“*, simbolul Satanei și al întunerecului: ideul național-jidovesc al talmudului.

Acești păcătoși în dorul lor de parvenire, au vândut interesele creștinismului, pentru «un blid de linte», sub forma de titlu sau «re-verențe». Astfel organizația internațională a jidanilor a parvenit să deruteze activi-tatea bisericiilor creștine prin împiedecarea îndeplinirea datoriilor lor față de spiritul Mântuito-rului Hristos, înlocuind cu nesimțite, iubirea creș-tinească și dorul de jertfă, cu pofta de acaparare și minciuna fariseică a «dra-postei universale», sau in-ternaționale.

Rezultatul practic al a-cestei derutări nenaturale, în viața de toate zilele, se manifestă astfel: când — punem cazul — turcul mân-că rahat stricat, atunci englezul capătă crampe în burtă, iar, când chinezul face prea multe chefuri, a-tunci italianul se plânge de dureri de cap. Pe Papa din Roma îl supără lupta între arabii mohamedani și se-miții jidani, din Palestina. Jidanul Rothermeere moare de dragul ungurilor și ame-ricanul-mașină țipă ca din gura șarpelui, când stu-denții bat pe jidani în Europa.

De unde provine aceasta prostie universală?

S-a stricat busola princi-pală a popoarelor: a deraiat Biserica creștină, — prin reprezentanții ei denaturați.

Și Biserica noastră româ-nească este în mare pericol: și la noi se fabrică preoți denaturați, cu alte idealuri ca acelea ale neamului nostru. *Avem și noi „teologi“ înscriși în lojele francmasone! Mai mult, — chiar și decani de facultăți teologice, fran-cmasoni.* Anume:

Gala Galaction, decanul facultății teologice din Chi-șinău (Basarabia) și *Mihăl-cescu*, decanul facultății teo-logice din București, plus *Arhimandritul Scriban,* tră-dătorul, prietenul lui Stere din timpul ocupațiunei ger-mane.

In Banat avem mai mulți actuali și foști protopopi și o mulțime de deputați sino-dali, francmasoni, la Arad și Caransebeș. Episcopii Ba-natului mereu sunt terorizați de aceste unelte periculoase ale jidovimei internaționale parasitare. Ei *nu pot* lupta contra pericolului francma-son, *fără cocursul nostru, al marei mulțimi de credin-cioși, iar noi nu-i sprijinim, pentrucă nimeni nu ne cere acest sprijin.*

Singur *Episcopul Aradu-lui P. S. Sa Dr. Grigore Comșa,* în vorbirea Sa cu ocazia desvălirii monumen-telor lui Coșbuc și Xenopol, a dat să se înțeleagă cea ce trebue să fie înțeles: *pericolul francmasonic.*

Interesele superioare ale neamului și bisericii noastre naționale cer, imediata eli-minare a francmasonilor din sânul clerului și a mirenilor francmasoni (cari au atras în cursă pe preoți) din si-noadele noastre eperhiale. Dacă aceasta eliminare nu se produce cât mai curând, atunci Neamul și Biserica sunt pierdute definitiv și pentru totdeauna.

La aceasta luptă, pe viață și pe moarte, se cere con-cursul fiecărui român și creștin adevărat, fără con-siderare la convingerile po-litice. Fiecare român dator este de a lupta pentru cea mai scumpă comoară a nea-mului: pentru Biserica lui Hristos, cel răstignit pe cruce, de jidani.

Dacă episcopii noștri nu au astăzi curajul, să cheme pe credincioși, la luptă con-tra francmasoneriei — din motive de ordin politic — atunci noi, cuziștii, ne anga-jăm a îndeplini această da-torie arhierească și invităm tot poporul creștinesc să-și mobilizeze toate puterile pen-tru eliminarea putregaiului din jurul sfintelor Altare ale lui Hristos.

Afară cu francma-sonii din Biserică!

Preoții, învățătorii și in-telectualii sunt rugați să lu-mineze poporul asupra pe-ricolului satanic al franc-masoneriei jidovești, iar ga-zetele naționaliste creștine, să reproducă sau să comen-teze aceste rânduri.

Pe frații plugari *îi rugăm* să se apropie cu dragoste de preoții noștri, ca să-i salveze din lanțurile ucigă-toare, în care au ajuns, din vina mireniler politicieni, vânduți satanei. Apropiați-vă cu dragoste creștinească de servitorii Altarelor Sfinte și salvați-i din nenorocirea aducătoare de moarte si-gură. care se chiamă: poli-tică de partid. Veți vedea, că va fi în interesul vostru.

Francmasonii din „parti-de“ sunt vinovați, că o parte a preoțimei noastre de astăzi, nu mai este la înălțimea chemării sale.

Jos francmasoneria jido-vească internațională!

Trăiască servitorii credin-cioși ai lui Hristos și mulți-mea lor de credincioși!

A. Țieranu.

Sentința în procesul comunist

Tribunalul a pronunțat Vineri 13 l. c., ședința în procesul comunist, care s'a terminat după 13 zile de desbatere.

Coloman Müller, Iosif Krebs și Itig Strominger au fost condamnați la un an recluziune și câte 5000 lei amendă, iar restul acuzaților — cu excepția unora cari au fost achitați — sunt condamnați la câte 6 și 8 luni reclusiune și 2000 și 3000 lei amendă.

Toți acuzații sunt excluși dela funcțiuni publice și își pierd drepturile politice pe timp de 3 ani de zile.

In privința daunelor civile ale polițiștilor împușcați de comuniști, tribunalul n'a hotărît.

D. procuror Nicolau a făcut apel pentru majorarea pedepselor, așa că procesul se va judeca în scurt timp și la Curtea de Apel din Timișoara.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Contribuții

demascarea ființiei și secretelor Franc-masoneriei

de: **Romulus Damian**

(Continuare).

dinul mondial B'nai B'rith

Cuvântul B'nai B'rith trebue epretat românește ca: „Frații alianță“. Acest ordin franc-onic, pur jidănesc, a fost în-at la Chicago în 1843 unde zi își are sediul principal. atorii ordinului sunt jidani mani imigrați în Statele Uni-Americane, de unde a fost a-răspândit în toată Europa, ând prima loje la Berlin în sub denumirea „Marea Lo-No. 8“, apoi la București sub ele „Marea Lopă No. 9, sau rictul No. 9“, la Viena, Bu-esta, Varșovia, St. Peters-g etc., etc. Activitatea sa se mă asupra vieței și politicei omice mondiale, împărțit cnotinentul în 11 Distric-dintre care 7 în Statele Unite ericane iar celelalte patru, erlin, Viena, București și stantinopole, având toate turile de „Comitete Execu-tive“. Numărul lojelor e de 435 în Statele Unite Americane, în Europa, Africa și Asia.

Toate ordinele, indiferent de caracterul lor, pornesc în lume din Comitetul Jidovesc Ameri-can, cunoscut sub inițialele A. J. C. (Association Jewish Comitte) *prin birourile „Comitetului Exe-cutiv KEHILLAH“ din New-York,* unde se concentrează și toate raportele și comunicările de orice natură a lojelor răspândite, până și în localități de puțină importanță pentru creștinii din statul respectiv, asupra întregului glob pământenesc. Dintre supra-conducătorii oculți ne sunt cuno-scuți următorii mari bancheri și industriași: Mack, Brandeis, Wolff, Schiff, Warburg, Morgenthau, Kraus, Straus, Elkus și Louis Marshal, pe care îl întâlnim pre-tutindeni în toate chestiunile poli-tice, de finanțe și de economie cu caracter internațional și mondial.

Cunoscutul Henry Ford ne spune în cartea sa „Jidovul internațional“ că ordinul e foarte activ și pe te-renul politic și pe cel diplomatic, că istoria diplomatică a Statelor Unite Americane din ultimi 70 de ani e plină de urme de amestec jidănesc și că în anul 1870, *po-trivit cu dorința ordinului,* a fost numit ca consul american la București confratele jidan Pierotto, anume cu scopul de a ameliora situația jidanilor din România de-pe acea vreme, luați în primire decătre popor în urma faptelor lor mârșave de otrăvirea țăranilor prin băuturi și de secătuirea pu-terilor românilor prin camete hoțești. Tratativele pentru numirea acestui confrate jidan franc-mason au fost conduse de franc-masonul confrate jidan Simon Wolff, re-prezentantul autorizat al tuturor jidanilor din lume, în toate che-stiunile, pe lângă guvernul din Washington, care nu a întârziat de a îndeplini și dorința de a numi ca abasadori la Berlin, Madrid, Paris și Tokio pe jidani, membri dovetați ai ordinului.

In lojele Ordinului sunt primiți numai jidani, un fapt din care pu-tem constata că în vreme ce ji-danii au pretenții obraznice de a fi primiți în orice asociație creș-tinească *ei în asociațiile lor nu primesc pe creștini,* pe care îi consideră, — cum de atâtea ori am spus, — ca pe niște animale create în făptură de om numai și numai spre a servi lor. jidanilor.

Azi să știe că în vreme ce supraconducătorii ordinului depun toate sforțările posibile și toate constrângerile financiare pentru ocuparea posturilor de ambasa-dori și ministri plenipotențiari în Ost decătre jidani americani, su-praconducătorii din Paris și Lon-dra manifestă toată atențiunea pentruca același posturi se fie ocupate, pe cât e posibil mai multe decătre jidani englezi și celelalt, centre a continentului.

In fruntea acțiunilor ordinu-lui stă „Liga de Antidefăimare“, cu menirea de a combate ime-diat prin scrie și graiu viu ori-ce acțiune sau manifestare con-trară jidanilor, cum e cazul cu Cuzismul sau L. A. N. C., de a boicota și nimici pe orice co-merciant sau industriaș creștin ce îndrăznește a se opune planu-rilor comerciale, economice și financiare a ordinului, dé a pregăti pe cetățeni pentru anu-mite scopuri politice reprezen-tate prin vreun oarecare partid politic ce consimte a servi in-teresele ordinului, cum e la noi cazul cu mult trâmbițatul par-tid politic, zis, național-țărănesc de sub președinția marelui pa-triot de carton Iuliu Maniu, de a înscena, paralel cu celelalte loje franc-masone, intrigi, ură și pismă între cetățeni grupați în partide politice, de a aranja imposante adunări poporale prin partidul politic în s ujba sa cu scopul de a șantaja guvernul respectiv și în sfârșit de a ține în permanentă derutare și în constantă confusie spiritele creș-tinilor, prin presă, asupra planu-rilor de înșelare ordinară prin comerciu și de exploatare mișe-lească prin necesara satisfacere a traiului vieței zilnice.

Dupăce am văzut în linii ge-nerale chemarea și menirea acestui ordin franc-mason pur jidănesc,

Pentru ce s'a cerut demisia d-lui prefect Mocsonyi?

Din izvor sigur aflăm, că „matadorii“ partidului naț.-țărănesc, din Lugoj, au cerut decapitarea prefectului Mocsonyi, din următoarele motive:

1. *Nu vrea să primească leafa și diurnele* ce îi compet, ca prefect de județ.

2. După preluarea postului de presect, nu s'a îmbrăcat în frac și *nu a făcut obicinuita „vizită“* d-lor „matadori“, din Lugoj.

3. Nu permite deputaților guvernamentali *să țină ședințe politicc* în edificiul prefecturii.

4. Nu vrea să împlinească toate dorințele deputaților național-țărăniști.

5. Ne ascultând de parlamentari, acestora *li-a stricat „renumele“* în fața poporului.

6. La o serbare a meseriașilor, s'a dus și *a șezut la masă cu „șușterii“ Lugojeni* și nu a vrut să comunice cu domnii „matadori“.

7. Nu vrea să dimisioneze în favoarea d-lui Dr. Bireescu.

8. Nu vrea să intervină în favoarea d-lui Peia, care vrea să ajungă primar la Lugoj.

*

In fața nemaipomenitelor „abuzuri“ de sine se înțelege, că imediat trebue să plece dela prefectură și trebue eliminat și din partid împreună cu d-l Dr. Dobrin, care și el are o mare vină: Aceea că — după o viață politică românească, de 40 ani, — n-a murit încă.

Prefecți, cari șed la masă cu „șușterii“, trebuesc demisionați, ca să se facă loc acelora, cari șed la masă numai cu aristocrați, magnați, regi, etc., sau poate chiar și la masa din fața judecătorului de instrucție.

Trăiască „democrația“!

Mulțumim lui D-zeu, că a dat atâta pricepere d-lui Mocsnyi, ca să înteleagă, că „șușterii“ din Lugoj sunt *mai importanți pentru neamul românesc*, ca „matadorii“ politici, care trec dintr'un partid în altul, așa, cum suflă vântul.

E nostim, că d-lui Mocsonyi, descendentului unei vechi familii nobile, i se dau lecții de bună-cuviință, din partea unor oameni necunoscuți.

Interesante clemente compun partidul „democratic“ al d-lui Maniu.

Notăm, că cele înșirate mai sus, *nu sunt glume*, ci cruda realitate în toată goliciunea ei ridicolă.

Trăiască meseriașii români din Lugoj, înflăcărații patrioți, pe cari „matadorii“ îi numesc de „șușteri“.

A. T.

Nu sunt bani

Aceste trei cuvinte le auzi în tot cuprinsul țării de la un capăt, la altul, și în toată ziua.

Nu sunt bani pentru lefurile învățătorilor și a profesorilor, nu sunt bani pentru plata sergenților de stradă, pentru plata furnizărilor făcute ori cărei instituții de stat.

Nu sunt bani pentru întreținerea căilor ferate, pentru întreținerea poștei, telegrafelor și telefoanelor.

Ori unde mergi, ori unde te învârtești auzi dureroasele cuvinte **„nu sunt bani“.**

Parlamentarii guvernamentali, cutreeră țara, — dar nu cu atâta elan că în 1928 pe acest timp — ci cam cu teamă, cu sfială și cu cutremur se apropie de cetățeni, îndemnându-i să plătească dările, zicând că trebuesc banii să acopere lipsurile lăsate de **Liberali.** Bunul simț al poporului și judecata dreaptă însă, îi lovește fără cruțare pe acești nesocotiți care acum un an îi îndemna să nu plătească dările, iar acum umblă să-i convingă că trebue să le plătească.

— De ce ați urcat dările? întreabă poporul. Ca să acoperim lipsa de 17 miliarde lăsată de liberali, răspunde parlamentarul guvernamental.

— De ce nu-i închideți în pușcărie pe **hoții de liberali?** De ce nu le confiscați averile să acoperiți furturile? De ce tot pe noi poporul ne încărcați cu noui sarcini? continuă cetățenii îndreptățiți a cere socoteală trimișilor în casa țării. Parlamentarul o mai încurcă cu vorba și pleacă.

Resultatul rămâne același **„nu sunt bani“.** Nu sunt bani pentru pensiile invalizilor, văduvelor și orfanilor din răsboi, dar în schimb se găsesc bani pentru funcționarii maghiari care n'au depus jurământul de fidelitate stăpânirii românești.

Nu sunt bani pentru plata funcționarilor, dar în schimb se creiază nouă directorate cu cheltuieli enorme.

Nu sunt bani pentru întreținerea căilor ferate dar fraudele dela Arad, Sighișoara, Timișoara — și cele încă ascunse — ce ne dovedește?

Nu sunt bani pentru poștă, telegraf și telefon, dar fraudele recente dela Baia de Aramă, cele din județul Hunedoara, cele multe, de tot multe, ce se țin ascunse, sau nu se cunosc încă ce ne dovedește?

Ne dovedește tocmai dimpotrivă și fără îndoială, că sunt bani, sunt chiar prea mulți, dar ne lipsește altceva. Ne lipsește conștiința datoriei, ne lipsește simțul cinstei și al rușinei, ne lipsește, pe deasupra, respectul legilor — rezumate toate în cuvintele lipsă de CINSTE și de ONOARE.

Aceste lipsuri morale, de o gravitate catastrofală sunt cauzate de politicianismul veros și păcătos pus în slujba partidelor — a clicei electorale — nu în serviciul țării și al poporului român.

Vedeți ce ați făcut, și unde ați adus țara domnilor **Liberali, Averescani și Național-țărăniști.**

Ați adus-o în pragul falimentului fraudulos, moral și material.

Zece ani de zile v'ați bătut joc de acest popor brav, viteaz și cuminte, prin guvernările la care v'ați perindat. Ne-ați otrăvit sufletul cu ură, cu pizma și cu mânia ce ne-ați propagat în numeroasele campanii electorale. Ne ați înșelat în mod criminal cu fel și fel de promisiuni. Pământul din reforma agrară nici azi nu este întabulat în întregime pe numele îndreptățiților. Dările și accisele în loc să cadă cresc fără încetare. Banul public în loc să fie bine chivernisit e furat. Cei vinovați în loc să fie astfel pedepsiți, ca altul să nu mai facă păcate, sunt liberi și își bat joc de oameni cinstiți.

Destul a fost!

Inlături cu partidetle politice dela putere. Acestea dimpreună cu meseria numită politicianism trebuesc desființate, ca în Sârbia. Trebue întrodusă pedeapsa cu moartea. Ne trebue un guvern al țării, nu guvern al unei adunături de exploatatori, numită pe tid politic.

Poporul în urma jertfelor imense aduse pe altarul Patriei pentru întregirea neamului, are drept la un guvern al țării, un guvern care să se îngrijească esclusiv numai de nevoile lui și de interesele binepricepute ale țării.

Iar eu mă fac ecoul acestei dorințe neîmplinite încă, și cer lor în drept satisfacerea ei fără zăbavă și fără diplomație vicleană!

St. Peneș.

Expertiza experților

Când abilul Stephenson a inventat locomotiva, contimporanii săi nici n'au știut să prețuiască în destul marea binefacere. Oricum, orice s'ar zice, e mare deosebire între carul cu boi, diligența etc. a timpurilor vechi și trenul de azi. Adevărat că s'a ajuns la epoca în care de multeori trebuie să-ți faci testament înainte de a te urca în „aisâmban“, dar totuș deocamdată pentru distanțe mai mari, trenul e singura locomoțiune accesibilă și pungilor mai goale. Cum funcționarii au o leafă așa de mică, au avut cel puțin acest ajutor dela stat, că puteau călători cu jumătate bilet, unii chiar c'un sfert. Ce se'ntâmplă însă acum? Nici un guvern n'a încassat depe urma salariilor-batjocură atâtea impozite ca cel de azi. Când bietul funcționar își retrage leafa lunară, se trezește numai că o sumă foarte importantă pentru el, i se detrage pentru impozit pe salari (care s'a mărit simțitor) global și mai știe el ce.

Funționarul deci — nu și familia — va avea dreptul numai la 2 călătorii cu reducere la an. Adică ar fi una să zicem de Crăciun și alta de Paști. Dar de va trebui să facă o călătorie să-și vadă de sănătate peste vară, să-și plătească biletul întreg? De unde? S'au să nu se ducă la oraș să-și aducă acas copilașul de Crăciun și Paști ca să-i rămână reducerea pentru altceva?

Foarte cuminte D-l C. N. Dărvănescu în „Curentul“ ne dă exemplul corpului didactic primar: „Prin art. 155 din legea învățământului primar, învățătorii sunt *obligați* să se adune în conferințe generale, odată pe an, în capitalele de județ. Tot prin acelaș articol, ei sunt obligați deasemenea să se prezinte în timpul vacanței de vară la așa numitele „cursuri pentru complectarea cunoștiințelor și pregătire didactică“, cursuri ce se țin în diferitele centre fixate de minister.

„Iată cum, așa dar, învățătorii sunt siliți prin lege să facă două călătorii pe an, adică exact atâtea câte li se îngăduiesc cu reducerea de 50 la sută pe c. f. r.“

Statul pretinde deci prin lege să faci 2 călătorii pentru el, iar de ai nevoie să faci — de, ca omul — *și una pentru tine, trebuie să-ți plătești bilet întreg.* Nu-i permis să fi bolnav — nimeni nici n'o dorește, dar boala nu întreabă — nu-i permis să-ți iai luxul să vizitezi în timpul liber și tu o parte frumoasă, cel puțin din colțul tău de țară, pe care de-l locuiești e rușine să nu-l cunoști. Ai nevoie doar după un an din greu muncit și de puțină recreare de nervi, pe care în zgomotul orașului nu o poți avea.

Dar poți să-ți plătești un astfel de „lux“ din leafa păcătoasă? Ce să faci atunci, să furi? Nu destul fură cei dela căile ferate?!

Deraierile se țin lanț, tot așa și fraudele, creindu-ne faimă europeană. Să mai vorbim și de curățenia din vagoane? O știm cu toții cei ce avem fericirea să călătorim „Colo p'a tria glasă“... îi poftim și pe D-nii deputați în aceste vagoane, ca din curiozitate să audă ce spun țăranii despre actuala guvernare...

Dar pupăză peste colac, tot dela 1 Oct. și trenurile se scumpesc. Pacostea este deci, nu numai restrângerea drepturilor de a profita de reducere pe c. f. r. ci și urcare tarifului. Nu se va lovi numai în funcționari, ci și în toți cetățenii. Ne dor acestea, dar de-ar fi ca să jertfim ceva din mult puținul nostru, pentru refacerea țării și întrarea odată pe bunul făgaș, o facem chiar cu prețul pielei noastre. Dar, de ce anumite persoane vor continua și mai departe cu gratuitățile și reducerile? Dece numai jertfele celor mici și nevoiași?

„Vidrighinismul ceferist“ își va înscrie astfel o pagină de glorie în istoria căilor noastre ferate. Nu însă pentru reducerile furate funcționarilor, ci pentru mărirea tentațiilor deci și a posibilităților de fraude, sumele fiind mai mari, mai atrăgătoare. Experiențele ce se fac pe piele celor necăjiți, tare ne temem că vor aduce la eliminarea cu „bâta“ a tuturor „experților“ așa de „experimentați“, ai căilor ferate române.

Ghiță Observatoru.

Epigramă

Poetului Aron Cotruș

Pe când scria reviste
Iscălea curajos: *Aron*
La ziarele fasciste
Semnează acum... *Macaròn...*

Benitto

Epigramă

In războiu ne-am dat vlaga
Și-acum cu planul lui Young
Ne-o spun cei dela Haga
„Pentru voi bani nu s'ajung

Ghiță Observato

BCU Cluj / Central University Library Cluj

toate interesele fiind cu strictă sfințenie păstrate decătre toți membrii din loje, să vedem acuma care e rolul principal al acestui ordin la noi, în Romănia noastră, și apoi să tragem concluziile necesare asupra celor ce urmează să facem, sau să îndreptăm, pânăce nu e încă prea târziu.

Cunoscutul profesor universitar și publicist d-l G. Bogdan-Duică, în lucrarea d-sale „Ovreii pământeni și subpământeni“, București 1913, ne spune despre acest ordin următoarele:

„La 1889 a întrat în relațiuni cu străinătatea, s'au supus (adică jidanii) ordinului similar cu care avusese până la 1889 intime legături, ordinul din Newyork „B'nai B'rith“ și-a refăcut statutele. Anume pentru aceasta a venit în țară un oarecare Julius Fenchel, reprezentant al lojei surori din Germania, și a descins la București. și iute s'a constituit loja sub președinția d-lui Dr. Albert Blumenfeld cu Dr. A. Erdreich, I. D. Ball, I. Jacobsohn. Apoi Fenchel a plecat la Brăila, unde a făcut o loja și tot astfel la Galați, Ploești, Craiova, T.-Severin. Apoi se constitui marea loje din București. Loja alege președinte pe Dr. Adolf Stern, de vice-președinți pe d-nii Dr. M. Beck și Albert Blumenfeld, de secretar-general pe Iosif Stern și de tresorier pe David Gabriel. Atunci s'a trimis un raport în America, arătându-se că Dr. Adolf Stern *(fost deputat țărănist și prietin intim cu Nicolea Lupu și Ioan Mihalache)* reprezintă sfânta lor cauză și că îi este „destinat un mare rol“ (pag. 36).

Intrebăm și noi: care va fi acest mare rol? Aspiră jidanul Adolf Stern la scaunul de președinte de Rupublică? Cum d-l Vaida nu știe nimic? Nici ceialalți foști domni miniștri de interne în Romănia întregită până la anul 1929 când scriu aceste rânduri?

Cum lucrează loja lui? Lucrează pentru rasă, pentru toți, din toate părtile și totdeauna în legătură cu toți: deoarece ordinele pleacă dela Newyork spre Paris, Londra, Berlin, Viena, Budapesta, București și până la Beyruth, Sofia, Belgrad, Constantinopole, Salonic, Adrianopel, Alexandria. Pretutindeni ei întâlnesc numai frați gata a-i servi (pag. 39).

La 1904, în 19 și 20 Ianuarie, loja aceasta, condusă din America, hotări să înființeze o banca mare de comerț și industrie în Romănia. Pentru banca aceasta, deoarece dânșii n'au putut să găsească în țara banii necesari, ar fi venit capitalul cel mare din străinătate, ca să săvârșească opera ei (pag. 41).

Marele Sanhedrin se grăbește deci să dea, în 1905, o circulară în care spune că banca are *„să servească ca punct de plecare al unei întregi organizații de luptă economică“*. Iată și textul întreg. Este din adunarea generală a lojei, din 5 și 6 Iunie 1905:

„La ordinea zilei se află discuțiunea raportului comisiunei băncei. Acest raport sună astfel: „Comisiunea însărcinată să arate Marei Loje în linii generale procedura de urmat pentru a se ajunge la o mai repede realizare a proectului pentru înființarea unei bănci, care va trebui să servească drept punct de plecare al unei întregi organizații de luptă economică, s'a întrunit Duminecă 5 Iunie seara, sub președinția fr. Adler.

In urma discuțiunilor urmate s'au stabilit următoarele preliminări:

1. Pentru a asigura întreprinderei o bază serioasă de succes la subscriitor, este de imediată nevoie ca să se cunoască exact numele, capitalul, dările de seamă de gestiune, bilanțurile și clientela întreprinderilor de bancă, credit și economie evreești, sau în majoritate evreești, existențe astăzi în țară.

Cunoașterea exactă a acestor date va fi de un mare efect pentru convingerea celor sceptici, că în România există, ca și ori unde în alte parte, putința adunării de fonduri însemnate pentru întreprinderi rentabile. Banca evreească trebue să fie înainte de orice o bună afacere comercială. Prin urmare ill. Sanhedrin să fie înștiințat de adunarea generală, ca să-și numească o delegație din sânul său, cu concursul eventual al altor elemente competente din rândurile ffr., care să aibă de obiect pregătirea materialului necesar în vederea realizării imediate a băncei.

2. Această comisiune, căreia i se va da tot prestigiul necesar, va aduna de pe la băncile existente cu concursul tuturor ffr. din loje și al amicilor acestora, datele statistice de care am vorbit mai sus.

3. Raportul și anteproectul

PACEA

de *Gh. Observatoru*

Pace!.. Ce cuvânt divin. Imi închid visător ochii şi par'că în închipuirea mea văd blânda figură a Mântuitorului lumii, care schiţând în aer cu dreapta semnul crucii, cuvântează plin de evlavie: „Pace vouă!“

Care era starea atunci? Lumea a pornit războiu contra celui ce predica *pacea*, contra fiului lui Dumnezeu. Şi mai târziu doctrina blândului Nazarinean, cu tot pacifismul ei iertător şi împăciuitor, n'a putut evita războaiele. S'au războit între ei Papii; creştinii s'a aliat şi cu semnul crucii în frunte, au luptat în contra păgânilor. Deci s'a transmis din generatia în generaţia germenul războiului şi lumea s'a învăţat a-l crede — când prea e îmbuibată — ca o necesitate.

S'a abătut însă peste capul nostru ultimul măcel, ale cărui orori pare c'au fost fără precedent şi s'au mai potolit pe câteva timp accesele războinice ale popoarelor. Este însă un popor, care tot din timpul Mântuitorului, nu e mulţumit când vede binele la celelalte popoare. Ii place apa tulbure, ca să poată pescui. Oricine ştie cine a profitat din ultimul războiu, aşa că nu mai judecăm de necesar să înzistăm. Işi au însă şi ei mijloacele lor. Ei nu sunt niciodată pentru războiu, sunt fără excepţie toţi pacifişti, umanitarist, anti-militarist şi contra tot ce vrei şi crezi că ameninţă pacea.

In ascuns însă — jidanul e întotdeauna... curajos — împreună cu agenţii şi aliaţii lor francmasoni, provoacă în toate părţile nemulţumiri şi crează atmosfera ce cere răzbunare contra nedreptăţilor zilnice, nu odată abil create. Odată ce massele izbucnesc, se pun la lucru, pentru secătuirea lor. Aşa au procedat în ultimul războiu ca apoi s'o ducă la nebuni a roşie de după bătălie. Azi nu-i mai secret înaintea nimănui, că în Rusia bolşevică stăpânesc jidanii. Pe de altă parte francmasonii ca Wilson, Briand, Lloyd George etc. au creiat „*Societatea Naţiunilor*“ şi azi fiecare în felul ei, predică pace şi umanitarism. Dar atât *comunismul* cât şi „*Liga Naţiunilor*“ sunt incontestabil *operele jidanilor*.

Liga Naţiunilor s'a impus printr'o propagandă chibzuită, atenţiei generale. Toate statele îşi îndreaptă privirile spre Geneva şi-şi pun toate încrederea în instituţia internaţională. Şi în vreme ce lumea e extaziată de frazele ditirambice ale unui Briand, Mac Donald etc. şi înalţă imnuri de pace, crează celor vr'o câteva persoane o glorie efemeră — Bolşevicii la adăpostul aceleiaşi Ligii, îşi vedeau sârguincioşi de lucru. De aici apostrofările ziarului fascist „l'Impero“ care anul trecut l-a numit pe Wilson de „idiot“, iar pe Kellog de „vrednicul său urmaş“. Din ce starea merge spre povârniş, valurile de oratorie, pledând şi convinsă de pacea existentă, se înmulţesc tot mai mult.

Dar par'că că în nici un an pacifismul n'a fost mai glorificat ca în această sesiune a Ligii, care coincide cu atâtea bubuituri de tun şi miros de praf de puşcă. Citiţi „Ultima Oră“ şi veţi vedea „*Atacurile încordate din Palestina*“, „*Lupta între ţărani şi armată roşie în Rusia*“, „*Războiul Ruso Chinez*“, „*Răscoalele din Republica Moldovenească*“ etc. etc. Şi tot printr'o ciudata coincidenţă, toate aceste „Pete în soare“ cum le numeşte D-l Cesar Petrescu, tulbură numai orizontul lumei semite. Luptele din Palestina sunt contra jidanilor; luptele chinezilor, ţăranilor ruşi din toate republicile, sunt contra Rusiei jidovite, contra regimului comunist. Răul semănat de ei, s'a întors în contra lor. Şi e o binefacere că-i aşa.

După lunga beţie de cuvinte, începe lumea să se trezească la reacitate şi să-şi scuture neghina. In starea în care ne aflăm noi azi, le-am putea spune? Când din toate părţile suntem înconjuraţi de duşmani, când pe zi ce trece numărul duşmanilor interni creşte. putem asculta cu mâinele în sân cuvintele de pace? Nu, nu putem comite o astfel de greşală. Să lăsăm ca imnurile pacifiste să-şi facă hora aiurea, iar noi să menţinem cu sfinţenie cuvintele strămoşilor noştri români: „Si vis pacem, para bellum“ — de vrei pace prepară războiu.

O cerere d-lui primar al Timişoarei. *In interesul sanitar al populaţiunei lipsite de mijloace, — în mare parte români — rugăm pe d-l Primar să dispună să se cumpere cauciucurile necesare pentru autocamionul Spitalului Epidemic, în care se transportează toţi bolnavii contagioşi, la spital. Acest camion nu se poate folosi pentru alt scop, decât cel arătat mai sus.*

Când oraşul întreţine atâtea automobile, de lux, s'ar cuveni să se afle mijloace şi pentru întreţinerea camionului pus exclusiv în serviciul sănătăţii publice.

Din viaţa satelor noastre

Şemlacul-mare. O biserică mică şi singuratecă, inconjurată din toate părţile cu porumb stă tăcută, păstrând într'ânsa tot trecutul ei care a rămas ca un mister azi pentru noi.

Mănăstirea „Săracă“ situată între comunele Şemlacul-mic şi Şemlacul-mare este cercetată de popor şi susţinută ca locaş sfânt pentru tămăduirea şi alinarea suferinţelor sufleteşti şi trupeşti.

Această mănăstire „Săracă“ cum într'adevăr o arată interiorul şi exteriorul ei, a petrecut o zi fericită pentru ea.

In ziua de 1 Septembrie a. c. din ordinul P. S. S. Episcopul Caransebeşului Iosif Badescu s'a făcut sfinţirea Mănăstirei.

La sfinţire au oficiat protopopul Vărşăţului Traian Oprea şi preoţii Gheorghe Pascu din Gherman, Gheorghe Olde din Ferendia, Iulian Farcaş din Percosova, Todor Popovici şi Aurel Lazar din Şemlacul-mare, Petru Răica din Gătaia, Iuliu Crainic din Sîngeorge, Nicolae Călnicean din Butini, Moise Mregea din Jamul-mare, Zaharie Gheorghe din Berecuţa şi preotul Laţunaşului Silviu Botoş.

A cântat corul din Semlaculmare condus de bătrânul învăţător Constantin Baia. La sfinţire a luat parte popor mult din satele din împrejur. *Nuţu Popii.*

*

— Intreaga opinie românească a luat cunoştinţă din ziarele capitalei despre isprăvile notarului străin de neamul românesc Al. Gyuritza von Selmecz din Sarafola, şi tocmai de aceea evit de a mai reînprospăta găinăriile acestuia, comise în dauna Statului şi poporului românesc — ţin însă să remarc adevărul că toate reclamaţiunile noastre bine întemeiate prin care am sesizat autorităţile în drept despre activitatea lui opusă intereselor noastre naţionale au rămas fără efect, nefiind luate în seamă — fapt dureros care apoi cu drept cuvânt îl îndreptăţeşte pe ori şi ce străin să-şi bată joc de ţara şi poporul Românesc, întocmai ca notarul cu codorişca de nobil aristocrat maghiar.

Spre a dovedi exactitatea vorbelor noastre din cuvânt în cuvânt redau discuţia sus numitului notar avută cu un domn din comuna Şemlacul-mare.

Nobilul notar avansat sub actualul guvern prin transferare din pedeapsă dintr'o comună mică în alta cu mult mai mare, aflându-se alaltăeri la moşia sa din comuna noastră, pe care a câştigat-o în în timp de 4 ani din leafa lui lunară, ca oficiant al Statului românesc, cu 4 copii în casă în valoare de mai multe milioane lei, voind să demonstreze cât îi el de tare azi sub protecţia autorităţilor declară „de când am plceat din comuna Şemlacul-mare în comuna Sarofola, şi de când presa românească se ocupă de mine şi trecutul meu m'am îngrăşat 11½ kg. adică lunar 1 kg. mă tot îngraş — acest lucru l-am raportat şi domnului Prefect“.

Bravo ţie Gyuritza! Continuă numai isprăvile din trecut şi mâine poimâne o să te trezeşti prefect sau primarul oraşului Timişoara când vei avea ocazia să te îngraşi şi mai mult!

Nu contest această îndrăzneală cinică, aşi dori însă din toată inima mea de român adevărat să cunosc răspunsul ce i la dat d-l Prefect Dr. Liviu Cigăreanu, care probabil nu s'a lăsat influenţat de obrăznicia unui irident maghiar, duşmanul tuturor românilor — fiindcă în asemenea cazuri e bine să se ştie şi conduita autorităţilor superioare?

Iar acum pe sfârşite cu multă mirare mă întreb ce face pe d-l Prefect să menţină la graniţa de vest într'o slujbă oficială un element dovedit ca duşman neîmpăcat al Statului, căci pentru asemenea fapte un român sub reposata Ungarie, imediat ar fi fost aşezat sub ghilotină şi judecat fără cruţare?

Dacă nu este suficient faptul de conspiraţie împotriva siguranţei Statului, cel puţin pentru găinăriile săvîrşite în dauna locuitorilor să i se aplice sancţiunile legii — căci nu înţeleg cum se poate ca atunci când un funcţionar al Statului este atacat prin presă, autorităţile superioare să stea cu mâinile încrucişate, şi să nu ordone anchetă din oficiu — dacă cel atacat nu îndrăzneşte să-şi apere cinstea?

Tăcerea şi baterea lui în retragere confirmă întru toate cele scrise de presă cât şi cele arătate de noi prin reclamaţiunile înaintate autorităţilor, iar în cazul de faţă unde sunt sancţiunile legii ce trebuesc aplicate vinovatului?

Teodor Popoviciu
preot, ort. român.

Seceani. Primim o plângere din această comună, pe care o publicăm aici şi atragem atenţiunea d-lui Prefect al judeţului asupra conţinutului ei, rugându-l să binevoiască a ordona o anchetă în cauză.

In plângerea sătenilor se zice, că această comună curat românească este condusă de un notar ungur şi un subnotar cu numele Francisc Petrovici, care ar fi jidan.

Subnotarul se poartă în mod necinstit cu locuitorii comunei, pe cari nu-i lasă să între în biroul său, decât numai un pas de la uşă.

In luna Martie, c. se zice, că acest subnotar a ademenit mai multe fete de şcoală, să meargă cu dânsul, la câmp, să culeagă viorele. La câmp d-l subnotar le-a pus să şadă pe iarbă, apoi şi-a deschis pantalonii... să le facă „educaţie“. Fetele au fugit, afară de fetiţa lui Ostoia Manase, în etate de 9 ani, pe care a prins'o şi a voit s'o siluiască. Nu i-a succes. Fetiţa a venit plângând acasă şi a spus tatălui ei ce a păţit. Ostoia s'a dus la Primărie să'l denunţe pe subnotar. Aici primarul şi notarul l'au ameninţat să nu cuteze să se lege de subnotar, care ar fi om cinstit şi bun. Ţăranul intimidat a plecat şi nu s'a mai plâns la nimeni.

In ziua de 25 August, Sâmbătă, după masă la ora 5 a sosit cu bicicleta din Timişoara, măestrul Petru Zorlenţanu, care are pământ în această comună, cu intenţia să-şi plătească impozitul. Subnotarul l-a trimis să caute pe casier. Când d-l Zorlenţanu a venit cu casierul comunal, subnotarul le-a încuiat în faţă — uşa biroului. Se zice, că ar fi fost supărat, că nu s'a vorbit cu el în limba ungurească.

Sub stăpânirea maghiară,l la primăria acestei comuni numai românește s'a vorbit, — iar în România se vorbeşte numai ungureşte. Acest fapt jigneşte grav sentimentul de demnitate naţională a sătenilor din această comună.

Să ceer o anchetă severă!

Silagiu. D-l Nicolae Borca ne trimite următoarele rânduri: In urma ordinelor Ministeriale, agenţii fiscului au pornit o goană asupra satelor pentru a încasa impozitele. Imi amintesc de presa partidului naţional-ţărănesc din cei 10 ani de opoziţie. Am citit coloane întregi de ponegrire asupra celorlalte guverne, tema fiind totdeauna: impozitele. Azi asupra acestui subiect, aceeaşi presă nu mai scrie nimic.

Condamnăm modul cum se încasează dările de actuala guvernare. Ţăranul nici n'a terminat treeratul bine, până când agenţii fiscului îl şi strâng în curele, silind astfel pe bietul ţăran să-şi vândă grâul pe un preţ de nimica jidanului cerealist. Deşi comunicatele Ministerului de agricultură spun, că anul acesta recolta e îmbelşugată noi nu ne putem exprima la fel. In Banat avem grâu puţin şi în special calitatea e inferioară celui de anul trecut. In schimb dările s'au majorat simţitor. Dece n'are şi grâul o valoare mai cinstită? Dările s'au majorat cu 10% dar asupra cerealelor nu s'a îngrijit nimeni, ci am rămas la bunul plac al jidanilor. Pe cine să intereseze de altfel acest lucru, pe d-l Vidrighin preşedintele Camerei Agricole din Timişoara şi expert în numai ştiu câte întreprinderi oficiale şi particulare cu 480.000 lei leafă lunară, nu-i mai dă şi alte griji.

Iată unde ne-a adus politica de partid, iată dece pe zi ce trece şi ţărănimea trebuia să vadă că ultima noastră scăpare e „Liga Apărării Naţionale Creştine“, singura ce luptă în contra mijloacelor de care se folosesc politicienii pentru parvenirea lor; singura care nu speculează — în complicitate cu partidele — toată munca noastră. O sută chilograme grâu, 2 perechi opinci; două sute de chilograme, o pereche de ghete pentru fata mare de măritat; două sute de chilograme, un burdic.

Dar nici meseriaşii nu se pot bucura de o soartă superioară celei de ţăran. Şi el poartă povara grea a zilelor graţie aceloraşi jidani meşteri în toate direcţiile. Noi cumpărăm dela ei marfa cea scumpă şi până o prelucrăm, n'avem cui o vinde, căci nimeni nu ne-o poate plăti cât ne-a costat.

Singura noastră mângâiere şi scăpare o vedem numai în „Liga Apărării Naţionale Creştine“, condusă de apostolul neamului A. C. Cuza.

Să ne trăiască şi să ne stăpânească! **Nicolae Borca.**

Faceţi ca „Svastica Banatului“ să se citească în straturi cât mai largi!
Sprijiniţi pe toate căile acţiunea noastră!

finitiv, elaborat de această comisiune vor fi prezentate ill. Sanhedrin până la sfâşitul lunei Octomvrie a. c. cel mai târziu, astfel ca până la finele anului curent banca să poată fi constituită.

4. *Banca nu se va afişa ca o instituţia a ordinului.*

5. Ilustrul Sanhedrin se va pune imediat în legătură cu un număr de personalităţi marcante din ţară, ale căror nume vor fi considerate ca o garanţie de succes pentru prompta realizare a instituţiunei. Personalităţile se vor lua atât din Capitală cât şi din principalele centre comerciale ale ţărei. Ele vor forma viitorul consiliu de administraţie al băncei şi vor trebui să subscrie neapărat şi pe numele lor o parte din capitatul întreprinderei.

6. Comisiunea pentru pregătirea lucrărilor constitutive se va orienta după constatările ce va face în privinţa existenţei, numărului, importanţei, rezultatelor, clientelei şi mijloacelor de propagandă al instituţiunilor similare *cu caracter antievreesc existenţe azi în ţară.*

7. Cu concursul lojilor în localităţile unde acestea există şi cu al persoanelor de încredere acolo unde nu există loji se va face un releveu aproximativ sumele ce s'ar putea subscrie în fiecare localitate, avându-se în vedere de a se asigura de mai înainte în fiecare oraş concursul jidanilor marcanţi şi al căror nume pus în fruntea unei liste ar atrage şi ar îndemna la subscripţiuni mai importante pe consângenii din acea localitate.

8. Pentru evitarea multelor formalităţi şi a şicanelor posibile se va avea în vedere chestiunea dacă nu ar fi preferabil să se transforme vreo instituţie existentă, de cât să se creeze una nouă.

Acestea sunt în linii generale, — detaliile neputând fi formulate atât din cauza scurţimei timpului pus la dispoziţia comisiunei, *cât şi ca măsură de brecauţiune,* — bazele, pe cari s'ar putea începe imediat pregătirea definitivă a băncei şi avem convingerea fermă, că o astfel de instituţie va fi uşor realizată şi succesul ei ni se pare neîndoelnic.

(ss.) Max Adler, B. Samsony, Max Juster, M. Sperling, Fareanu, Moses Fischhoff, I, Hussar, Iancu Avram, I. Schönberg, B. Branişteanu.

Raportul se primeşte în urma unei discuţiuni lungi şi foarte animate, la care iau parte ffr. Dr. Burstin, Em. Rotten, M. Sperling, Dr. Niemirover, Dr. Nestorian, B. Brănişteanu, Em. F. Libros şi I. Hussar.

Fr. Dr. Blumenfeld cere cu insistenţă să se păstreze secretul şedinţelor (pag. 47, 48 şi 49).

Câtă importanţă atribuiau ei acestei bănci se poate vedea din următorul fapt: Odată, la 1911, se anunţa că marele maestru al Sanhedrinului din Newyork vine la Bucureşti. Ajuns la Viena trimite vorbă că nu va putea veni până la Bucureşti. Atunci Dr. Adolf Stern se duce la Viena să se întâlnească cu Ar. Kraus (mare bancher american). De ce s'a dus? Raportul pe Ianuarie—Marte, pag. 13 spune: Pentru a-l pune în mai de aproape cunoştinţă de grelele lupte pe cari le ducem aci în atâtea direcţiuni şi mai cu seamă pentru a-l câştiga pentru proectul nostru privitor la crearea unei bănci comerciale şi industriale cu concursul fraţilor nostri din America. Resultatul vânat: *"Capital american pentru ca să ne decapiteze pe noi"* (pag. 30).

(Va urma).

Nici un ac dela jîdan!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INFORMATIUNI

CIVILIZAŢIE SÂRBEASCĂ. Autorităţile sârbeşti au arestat, fără motiv, pe d-l profesor Mităr, din Timişoara, pe care, de prezent, îl ţin arestat într'o cocină de porci, la Belgrad.

D-l Mităr este cetăţean român, de aceea îşi permit sârbii aceasta obrăznicie barbară şi balcanică.

Diplomaţii nostrii umblă după amante, prin străinătate şi încasează sume fantastice dela stat, dar de apărarea libertăţii cetăţenilor români, nu-şi bat capul.

Dacă Mităr ar fi jidan, cu siguranţă ar fi sărit întreaga presă europeană, ca să facă un scandal îngrozitor, pentru eliberarea lui.

Pentru un nenorocit român, cine să protesteze?

In numele românilor bănăţeni, ne luăm putere de a protesta cu toată energia, contra ticăloşiei sârbeşti, comise cu arestarea d-lui Mităr.

Vom avea grijă, ca să'l răzbunăm!

Decorarea d-nei Vidrighin. *Pe cât de anticipatic ne este d-l Vidrighin, pe atât de mult ştim să stimăm şi să preţuim pe d-na Vidrighin, care munceşte în mod pozitiv în fruntea diferitelor societăţi româneşti.*

Zilele acestea a fost decorată cu Meritul Sanitar clasa I.

Cu această ocazie aşteptăm ca „măestrii de ceremonii" ai vieţii timişorene: d-nii Dr. Proşteanu et Comp. să se prezinte — ca la d-na Faur — şi la doamna Vidrighin, cu flori şi vorbe frumoase, ce le merită cu drept cuvânt.

Destul de rău, că cei vizaţi nu au aflat de bine să se achite până acum de aceasta datorie a domniilor lor şi chiar „Svastica Banatului" se vede silită a le atrage atenţia.

O decoraţie binemeritată. *Eminentul chirurg şi director al spitalului statului, Dr. Aurel Cândea, a fost decorat cu Coroana României, în grad de Mare Ofiţer.*

Această decoraţie o obţine — — de astă dată — un merituos şi distins reprezentant al corpului nostru medical, care întreaga sa viaţă a consacrat-o binelui obştesc.

Dr. Cândea nu cunoaşte odihna. Il vedem lucrând ziua întreagă. De multe ori petrece toată noaptea în sala de operaţii.

In faţa extraordinarelor merite, ce le are d-l Dr. A. Cândea, în activitatea sa medicală, fiecare român trebue să se aplice cu recunoştinţă. Cu ocazia binemeritatei sale decorări, transmitem respectuoasele noastre omagii, medicului distins, Dr. Aurel Cândea.

Amicii Italiei. Invităm pe această cale pe toţi foştii luptători din Italia şi pe toţi românii, cari simpatizează cu poporul italian, ca să ne trimită adesiunea lor, la înfiinţarea unei societăţi a amicilor Italiei.

Noi bănăţenii români, fără considerare la convingeri politice, avem datoria de a da fiinţă acestei societăţi, în semn de protest contra imperialismului iugoslav, care tinde la desnaţionalizarea fraţilor noştri rămaşi în robia sârbească mulţumită prostiei diplomaţilor români.

Trăiască Ginta Latină şi coridorul latin în sudul Europei!

Bănăţeni, dovediţi, că vă iubiţi fraţii robiţi.

Dela Comitetul Şcolar Judeţean. D-l Iosif Popa, secretarul comitetului şcolar judeţean şi-a dat demisia din postul ce l'a fost ocupat.

Cu această ocazie ţinem de necesar, a arăta, pe scurt, activitatea acestui funcţionar român.

In anul 1926, când s'a înfiinţat acest comitet, d-l Popa, a fost acela, care l'a înjghebat lucrând aici, spre mulţumire generală a tuturora. Activitatea domniei-sale este binecunoscută în cercurile învăţătoreşti, pentru binele cărora a luptat fără încetare.

Interesele naţionale au aflat în d-l Popa, pe cel mai devotat sprijinitor.

Având în vedere munca uriaşă, care a depus-o în interesul şcoalelor româneşti din judeţ, credem, că demisia d-sale, va lăsa un gol, care se va resimţi în curând şi nu se va putea afla o altă personalitate de talia d-lui Popa, care să'l înlocuiască aici, cu aceiaşi pricepere şi tact, pentru a satisface toate cerinţele ce se pretind dela un secretar al comitetului şcolar judeţean, în acest judeţ, unde elementul românesc a rămas în minoritate numerică.

Intreaga învăţătorime regretă plecarea d-lui Popa, din postul de secretar.

Adunarea „vitejilor". Harhării din Timişoara, s'au întrunit, într'o cameră din etajul II, al casei comunităţii jidoveşti, ca să „protesteze" contra pogromului din Palestina.

Au venit, pe furiş, câte unul, ca să nu-i observe cineva.

S'au temut, ca să nu-i vadă creştinii, cari răsuflă mai uşuraţi după vestea celora ce se petrec în Palestina şi să nu se afle în public, care au fost „vitejii", cu protestul. „Vitejie cuşer", oi vei!! ...cu pantalonii plini de... curaj.

In atenţia d-lui Primar. După zece ani de stăpânire românească, vă rugăm, să binevoiţi a avea în vedere, că nu se mai cuvine, ca tăbliţele de pe case să poarte tot vechia numire maghiară a străzilor. Cerem schimbarea lor, din motivul, că Bulev. Ferdinand, Mihai-Viteazul, Gh. Lazăr, etc., ni se pare mai frumoase cu Lloydsor, Püspök-ut, Szerb-utca etc.

Şi aceasta ar intra în cadrele acţiunei de înfrumuseţire a oraşului, la care se lucrează.

Directorul Banatului. Din cercul naţional-ţărăniştilor aflăm, că pentru demnitatea de director al Banatului sunt următorii candidaţi:

1. D-l **Dr. Victor Deleu**, din Cluj, protejatul d-lui Vaida.

2. D-l **Dr. Lazar**, din Oradea-Mare, protejat de d-l Cicio-Pop.

3. D-l **Sever Bocu**, în contra cui luptă miniştrii: Cicio-Pop, Vlad şi ţărăniştii. Intru cât ar fi numit, aceasta se va face prin delegaţie, în baza legei de organizare a ministerelor. In baza legei administrative nu se poate numi.

4. D-l **Dr. Liviu Cigăreanu**, care nu primeşte, decât numai atunci, când ar veni şi d-l Bocu în combinaţie.

5. D-l **Dr. Caius Brediceanu**, pe care'l susţin toţi parlamentarii bănăţeni.

6. D-l **Dr. Dobrin**, din Lugoj, cărui s'a oferit acest post, numai din curtuoazie.

Se zice, că dintre aceşti şase candidaţi, d-l Dr. C. Brediceanu are cele mai multe şanse de reuşită.

Dr. AUREL MEZIN, şi-a deschis biroul avocaţial în comuna Biled.

Pentru teatre sătesti. A apărut broşura: Insurăţilă, monolog comic, care se poate comanda la d-l Ioan Pela, Izvin, poşta Recaş. Preţul 8 lei.

In atenţia Direcţiunei Generale P. T. T. Nici într'o ţară din lume nu ţi se poate întâmpla ca oficiul poştal să-ţi refuze aţi vinde timbre. Acest lucru însă se întâmplă regulat de vr'o 3 — 4 ani la poşta din Elisabetin. (De când s'a mutat în Piaţa Lahovary). Ori de câte ori vrea cineva să cumpere timbre, îl mână la tutungeria ce se găseşte cu 4 case mai încolo. Am pricepe dacă ar fi aglomeraţie, dar pentru a nu-şi deranja pipa şi a nu-şi deranja cititul lui „Déli Hirlap" nu vrem să înţelegem.

Cumperi timbru la tutungerie, vi să-ţi cântăreşti scrisoarea căci ţi se pare prea grea, îţi mai trebue 2,50 timbru, trebue să te reîntorci la tutungerie, căci nu voeşte să-ţi dea funcţionarul poştal.

Am voi să ştim: se face aceasta din ordinul Direcţiunei Generale, sau tutungeria a ajuns o anexă a oficiului poştal?

Banii statului nu sunt valabili în România. Un funcţionar de stat ni se plânge că într'o tutungerie din Bulevardul Carol (Iosefin) voind să-şi cumpere două timbre a 0,25 bani, comerciantul n'a voit să-i primească. piesa îngăurită de 50 bani. I-a spus: „La noi la monopol, nu se primeşte! Piesele de 50 bani nu sunt valabile!".

Să tot înveţi, nici la monopolurile statului nu-ţi mai primesc banii uc vulturul Tării. Dacă ai nevoie de 2 timbre, trebuie să-ţi cumperi 4. Bună rânduială. Tu trebuie să înghiţi, trebuie să primeşti. Pentru tine totul e valabil. Toate pe pielea ta, biet funcţionar de stat.

Uzinele Reşiţa. Direcţiunea superioară a uzinelor din Reşiţa a pornit o acţiune românească, prin angajarea mai multor ucenici români, la fabricile U. D. R.

Ne bucurăm, că în fine, după zece ani de stăpânire românească, şi la „Reşiţa" se face ceva în interesul românesc.

Ar fi bine ca acţiunea românească pornită aici, să ia proporţii mai mari, pentru a se ajunge la situaţia de coordonare cu interesele superioare ale statului românesc. Urăm spor la munca iniţiatorilor.

Primul congres al dirigenţilor de coruri şi maeştrilor de fanfare. Duminecă în 1 Sept. s'a ţinut în Lugoj congresul conducătorilor societăţilor noastre corale şi de muzică instrumentală, la care au participat 35 de persoane în frunte cu d-l *Vidu*, preşed. onorar al Asociaţiei cor. şi fanf. din Bănat. Preşed. Asociaţiei, prof. *I. Velceanu* a presidat, cu mult tact şi cu vervă oratorică această consfătuire frăţească, arătând în cuvinte alese, nu numai importanţa acestei întruniri, ce va da rod în mişcarea şi desvoltarea minunatelor noastre societăţi de artă muzicală, ci şi bucuria, că dirigenţii şi maeştrii noştri, îşi îndeplinesc cu toată râvna şi însufleţirea frumoasa chemare, în această muncă culturală.

După conferinţele muzicale, ţinute de d-nii: Vidu, Velceanu, Barbu şi Cucu, congresul a desbătut o mulţime de chestiuni referitor la organizarea şi prosperarea societăţilor noastre muzicale, hotărîndu-se, ca în anul viitor, să se aranjeze a II-a mare emulare de coruri şi fanfare în oraşul Timişoara.

In acest scop se vor trimite corurilor şi fanfarelor piese potrivite, spre a fi studiate în sezonul de iarnă, se vor inspecta societăţile de către mandatarii Asociaţiei şi se va continua munca începută de organizare, aşa că toate societăţile să intre în sânul Asociaţiei.

S'a aprobat unanim, ca societăţile să-şi aibe drapele proprii, cântăreţii şi cântăreţele să se prezinte în costume frumoase naţionale iar fanfariştii să aibe costume uniforme, cu clabeţe albe sau negre.

Pentru serbările ce se vor aranja cu ocazia vizitei M. S. Regina Maria în Banat, Asociaţia aşteaptă avizul aranjatorilor şi se va conforma invitării, ce va primi. S'a regretat, că o parte mare a societăţilor întârzie să-şi înainteze statutele, stând astfel în afară de cadrele legale şi uşor li se pot interzice ori ce fel de întrunire şi muncă.

Congresiştii au luat masa comună şi au avut o zi frumoasă de încurajare reciprocă, înfrăţindu-se în cugete şi simţiri.

Glume

TELEGRAME

D-lui Preşedinte al org. naţional-ţărăniste

Lugoj

Trimite-mi câteva duzine cărţi de joc „Piatnic", vreau să aflu, când pleacă Mocsonyi şi Dobrin.

Peia

D-lui Avocat Peia

Lugoj

Un vagon „Piatnik" îţi stă la dispoziţie. Nu trebue să mai dai în cărţi. Ne-am ars cu siguranţă. Trecem la Conciatu.

Dr. Jucu

„Tribuna Banatului" cere pt. Timişoara o operă dar şi teatru românesc, acum, când n'avem nici una.

Ce Operă? Ce teatru?

Un *circ* ne trebue. Comedianţi avem „până-i dracu".

La avocat. Autentic. Un plugar se duce la un avocat şi cere să-l apere contra vecinului, care l'a dat în judecată, pentru că l'a bătut.

Dute şi te împacă cu el, zice avocatul.

M'aşi împăca dar el nu vrea,

Tăcere...

Când l-am bătut nu a fost nimeni să mă vadă...

Atunci dute liniştit la judecată şi spune, că nu l-ai bătut...

Să mint?

Da!

De aceea am venit la d-ta d-l avocat, ca să mergi d-ta în locul meu, pentru că gura mea nu-i un flit de porc, ca să mintă în faţa judecătorului Te plătesc eu.

O vânătoare la Alioş. Câţiva românaşi de ai noştri au aranjat o vânătoare. Seara, fiecare s'a postat la locul său şi a aşteptat să-i vină mistreţul sau vr'un ţap. In întuneric apare un ţap, care defilează în faţa lor spre mijlocul liniei de vânători. Aici se aude o împuşcătură şi ţapul cade mort. Alt vânat nu a eşit.

După o vreme, vânătorii se adună şi întreabă curioşi, care dintre ei a împuşcat ţapul.

Toţi au fost de faţă, dar nici unul nu descărcase focul. Fiecare credea, că vecinul a împuşcat.

Ce s'a întâmplat.

Un braconier, care nu a ştiut, că acolo s'au postat vânătorii, s'a furişat în mijlocul lor, a împuşcat ţapul şi l'a dus acasă.

A apărut:

Despre Poporaţie

Statistica, Teoria, Politica ei, Studiu economic politic.

EDIŢIA II-a

Revăzută şi adăogită de

A. C. CUZA

(1 Vol. pp. VIII + 700. Preţul 150 lei. Bucureşti 1929).

Acest volum, pe lângă textul vechiu, cuprinde o **anexă (Scăderea** poporaţiei creştine şi înmulţirea jidanilor din oraşele României), patru **note** (I. Legea poporaţie, II. Poporaţie Franţei, III. Poporaţia oraşelor României. IV. Economia politică şi poporaţia) şi un **Registru** de materii şi nume.

Studiul „Despre Poporaţie", astfel adăogit al d-lui Prof. A. C. Cuza, este o **cercetare completă** a subiectului, totodată teoretică, de economie politică, şi practică de politică econom. a ţării, lămurind, în deosebi naţionalizarea oraşelor şi problema jidănească.

Recomandăm cu toată căldura cetitorilor noştri studiul „Despre poporatie".

Se poate cumpăra la redacţia noastră.

Corpul Portăreilor Tribunalului Timişoara.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul portărel aduc la cunoştinţa publică, că în urma decisului No. G. 12197/1928 a judecătoriei urbană I, în favorul lui Otto Widhalm repr. prin Dr. Izidor Scharz advocat din Timişoara pentru suma de 850 lei capital 12% dobinzi dela 1 Februarie 1929 socotite 1240 lei spese deja ivite şi cele ce se vor mai defige termen spre efeptuirea licitaţiei pe ziua de 16 Septembrie la ora 12 a. m. în Timişoara III, Str. Memoranduiui No. 52, pe când şi unde se vor vinde la licitaţie obiectele sechestrate şi anume: mobilele de casă etc. Preţuite la 8000 lei.

Timişoara, la 23 August 1929.

M. Jercea, portărel.

Mica Publicitate

3 buc. coarne de cerbi (rarităţi) şi **un Pathéfon** original francez în culoare de mahon cu 15 plăci duble în condiţie foarte bună sunt de vândut. **Fabrică, Str. Şaguna 16.**

Atelierul de tâmplărie IOAN COTÂRLĂ Timişoara-Fabrică str. Căpitan Dan No. 7. Vinde mobile de tot felul din lemn stejar, frasin, cireş, nuc, etc. Primeşte comenzi, pe lângă preţurile cele mai ieftine. Execută în mod ireproşabil ori ce lucrare de tâmplărie. Atelierul şi magazinul de mobile se poate vizita zilnic (şi în zile de sărbători).

CINEMA:

CETATE: 13, 14 şi 15 Sept. — APOLLO: 16 şi 17 Sept. CONCORDIA: 19 Septembrie

Prinţul Carnavalului

Mare film de senzaţie cu o montare extraordinară.

In rolurile principale:

Harry Lidtke, Marianne Weinkelstern, Hans Junkermann, Herman Picha.

Regia: Rudolf Walther Fein.

Filmul este acompaniat cu cântare!

Monopol: Filmcentrala Timişoara.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMANEASCA" Sucursala Timişoara, Piaţa Tepeş-Vodă 2. — Telefon: 1200.